

Askebyskolans plan mot diskriminering och kränkande behandling

Rutin för arbetet med kränkande behandling

Grundläggande för allt arbete på Askebyskolan är att alla elever har lika värde.

Det ska råda nolltolerans mot diskriminering, trakasserier och kränkande behandling på vår skola. Kränkande behandling är det begrepp som används i 6 kapitlet i skollagen.

Med kränkande behandling avses ett uppträdande som utan att vara diskriminering enligt diskrimineringslagen (trakasserier eller sexuella trakasserier) kränker ett barns eller en elevs värdighet. Diskriminering enligt diskrimineringslagen är förenklat att någon missgynnas eller kränks. Missgynnandet eller kränkningen ska ha samband med någon av de sju diskrimineringsgrunderna: kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning och ålder.

Trakasserier är ett uppträdande som kränker ett barns eller en elevs värdighet och som har samband med någon av de sju diskrimineringsgrunderna (kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning och ålder). Gemensamt för trakasserier, sexuella trakasserier och kränkande behandling är att det handlar om ett uppträdande som kränker ett barns eller en elevs värdighet.

En kränkning kan exempelvis vara:

- Fysisk: såsom att bli utsatt för slag och knuffar
- Verbal: såsom att bli hotad, att bli kallad för kränkande ord
- Psykosocial: såsom att bli utsatt för utfrysning, ryktesspridning
- Text eller bildburen: såsom klotter, sms, chatt, via internet

För mer detaljerade beskrivningar av begreppen, se bilaga 1 "Begrepp" längst bak i Elevhälsoplanen.

Rutin:

Någon ser en kränkning, ingriper, skriver en [anmälan](#) och beskriver vad som har hänt (del 1) och skickar till kurator som skickar anmälan till utbildningsförvaltningen (del 1).

Mentor/arbetslag utreder (del 2). Del 2 ska vara klar inom en vecka, uppföljning planeras och vårdnadshavare informeras enligt rutinen. Mentor skickar del 2 till kurator, som har ett övergripande ansvar att systematisera och analysera på gruppnivå. Kurator tar upp ärendet på elevhälsans möte.

Ärendet avslutas när den utsatta eleven anser att ärendet är utagerat och situationen känns bra.

Verksamhetsformer som omfattas av planen

Grundskolan, Grundsärskolan, Förskoleklass, och Fritidshem

Ansvariga för planen

Rektor och Elevhälsan

Planen gäller från

2020-08-19

Planen gäller till

2021-08-19

Läsår

2020/2021

Elevernas delaktighet

Klass/årskursråd, elevråd, KiVa, trygghetsvandring och månadstermometer.

Vi arbetar med Askebytermometern från och med läsåret 20/21 vilket är en modifierad version av Tullgårdsskolans verktyg ”barometern” som är framtaget för att systematiskt arbeta med elevernas trygghet och trivsel. Istället för att mäta elevernas trygghet en eller två gånger per läsår, genomför eleverna i en digital enkät en gång per månad. Påföljande vecka går lärare och elever igenom klassens resultat och väljer ut arbetsområden. Sedan genomförs möten i elevrådet/elevhälsan där resultatet analyseras på skolnivå och eventuella åtgärder sätts in. Årskurserna arbetar aktivt med åtgärder utifrån de arbetsområden som valts för att öka tryggheten. Under vecka 4 samma månad så arbetar varje klass med ett förbestämt fokusområde utifrån diskrimineringsgrunderna. Därefter börjar månadsrullen om med en ny mätning (vecka 1). På detta sätt säkerställer vi att alla elever vid Askebyskolan åtminstone en gång i månaden har möjlighet att göra sin röst hörd och chansen att påverka sin skolsituation. Arbetet med likabehandling och trygghet blir levande för både barn och vuxna, och skolan får möjlighet att snabbt fånga upp och påverka problem som eleverna upplever i sin vardag. Förhoppningen är att skolan utifrån detta system kan utvärdera de åtgärder som sätts in både på kort och lång sikt, samt att i förlängningen sätta in insatser i förebyggande syfte utifrån en längre tids utvärdering (flerårsbasis).

Vårdnadshavarnas delaktighet

Underlag från brukarundersökning och diskussioner på föräldraråd.

Personalens delaktighet

Diskussion på APT i maj varje år, varje arbetslag är representerat på arbetslagsledarträffarna.

Förankring av planen

Elever: Mentorstid, elevråd, i värdegrundsarbete och i skolans vardagliga arbete.

Vårdnadshavare: Hemsidan, brev från rektor, föräldraråd

Personal: Arbetslagsledarträffar, arbetslag och APT.

Utvärdering

Beskriv hur årets plan ska utvärderas

Uppföljning och utvärdering på årskursråd, elevråd, arbetslagsträffar, Elevhälsan, möten med övrig personal, föräldraråd samt i Askebytermometern. Utvärderingen sker genom diskussioner i arbetslagen där lärare får möjlighet att reflektera och diskutera resultaten.

Elevhälsan analyserar Askebytermometerns resultat på strategidagar för vidare reflektion.

Ansvarig för att årets plan utvärderas

Rektor tillsammans med Elevhälsan

Askebyskolans ordningsregler

Askebyskolans uppdrag är att ge alla elever en god grund för framtiden vilket handlar om både kunskaper och grundläggande värden. Vår skola ska präglas av arbetsglädje, trygghet och studiero.

Ordningsregler

- ❖ Jag gör mitt bästa för att ge andra arbetsro.
- ❖ Jag använder ett vårdat språk. Jag respekterar och lyssnar på andra elever och vuxna.
- ❖ Jag använder inte någon form av hot eller våld. Jag mobbar inte.
- ❖ Jag är ute på rasterna och stannar inom skolans område. Jag kastar inte stenar, snöbollar, kottar eller sand.
- ❖ Jag lämnar min mobil till läraren på morgonen. Mobilen är inlåst under skoldagen.
- ❖ Jag går (ej springer) i korridorerna.

När vi följer våra ordningsregler är Askebyskolan en trygg skola för alla!

Konsekvenstrappa om någon inte följer ordningsreglerna:

- Påminnelse.
- Muntlig överenskommelse.
- Samtal med mentor/kontakt med vårdnadshavare.
- Möte med vårdnadshavare.
- Anmälan till Elevhälsan/ev. Samverkansmöte.

Enligt Skollagen har lärare/rektor möjlighet att fatta beslut enligt nedan:

- Elev får avvisas under resten av lektionen (lärare beslutar)
- Kvarsittning efter skoldagens slut (lärare beslutar)
- Utredning i samråd med vårdnadshavare (lärare beslutar)
- Skriftlig varning. Vårdnadshavare informeras (rektor beslutar)
- Tillfällig omplacering inom skolan (rektor beslutar)
- Tillfällig omplacering i annan skolenhet (rektor beslutar)
- Avstängning i högst en vecka (rektor beslutar)

- Vidare åtgärder (t.ex. kontakt med andra myndigheter)

I februari 2020 så besökte delar av Elevhälsan Tullgårdsskolan i Stockholms stad för inspiration i arbetet med trygghet och studiero. Gemensamt i Elevhälsan beslutades det att försöka implementera ett liknande arbetssätt på Askebyskolan under läsåret 20/21. Elevhälsan har därefter tagit kontakt med ett företag som tar fram enkäter för att skapa ett kartläggningmaterial för skolans hälsofrämjande arbete med trygghet och studiero. Hur arbetet ska se ut går att läsa i *"Askebyskolans plan mot diskriminering och kränkande behandling"* på sidan 17.

Trygghetsteamets arbete

Trygghetsteamet har under året haft en viktig roll utifrån uppdraget om trygghet och studiero på skolan. Arbetet där har i första hand utgått från att analysera nuläget och identifiera brister som är kopplade till tryggheten på skolan. Gruppen har strävat efter att presentera förslag på åtgärder och utvärdera resultaten därefter. Gruppen har haft som fokus att se till att KiVa-arbetet fortlöpt på skolan. Trygghetsteamet har bestått av tio vuxna som har haft ansvar för att hålla kontakten med klasserna och att stötta enskilda elever. Gruppen bestod av kurator, administrativ chef, skolsköterska, lärare, lärarassistenter och fritidspersonal under läsåret 19/20. Gruppen har träffats regelbundet varannan vecka.

Trygghetsteamets utvärdering av läsåret 19/20 visar att antalet upplevda kränkningar är ungefär detsamma som tidigare år. Eleverna på Askebyskolan menar att kränkningar framförallt är verbala eller handlar om att man känner sig utanför eller inte får vara med. En stor del av eleverna vet vem de ska prata med om något händer, även om det fortfarande är det många elever som inte vet vem de ska vända sig till vid behov. Vi måste se till att alla känner till vilken vuxen de ska prata med. De flesta av eleverna på Askebyskolan upplever att stämningen på skolan är god, men det finns stora skillnader mellan klasserna/fritidsgrupperna i hur man tolkar tryggheten och kontakten med de vuxna på skolan. Elevernas kännedom om KiVa-arbetet är fortsatt god och överensstämmer med föregående år

Askebyskolan jobbar enligt KiVa programmet som ska förebygga och motverka mobbning och kränkande behandling. Alla elever har regelbundna KiVa lektioner där de får lära sig vad mobbning och kränkande behandling är och vilket ansvar klassen respektive de enskilda eleverna har. Varje årskurs och klasslärare har fått egen pärm med materialet och det finns även KiVa material på KiVas hemsida, vilket alla lärare har tillgång till. Det finns många olika övningar, lekar och spel som ingår i materialet. Dessutom finns det digitala spel och övningar som eleverna kan göra både i skolan och hemma. Årligen genomförs KiVa enkäter för alla klasser och personal. Resultaten återkopplas och diskuteras i arbetslagen och i Elevhälsan i början av höstterminen (resultat är tillgängligt i augusti). Som tidigare konstaterats så var förra läsårets enkät inte representativ då flera klasser på skolan inte medverkade i enkäten.

Årshjul för Elevhälsans arbete

Augusti

Aktuell elevhälsoinformation till all personal med särskilt beaktande av nyanställda
Information till mentorer och klasser
Fortbildningsinsats och under augustidagarna utifrån ny information eller förra läsårets utvärdering och läsårets strategiska mål.
Boka ev föreläsare/fortbildningsinsatser för personal under läsåret
Planering inför föräldramöten ht innehåll, delaktighet av Elevhälsan

September

Utvecklingssamtal för samtliga elever
Hälsosamtal och vaccination (pågår hela läsåret)

Oktober

Läs, stavning och matematikscreening årskurs fyra
En första genomgång av årskurs fyra i Elevhälsan
Planera VT föräldramöten – ANDT info från fältassistenter – annan info?
Mitterminskonferens enligt MIRA i arbetslag med alla berörda lärare
Vaccination årskurs fem, dos I

November

Uppföljning årskurs fyra tillsammans med mentorer (specialpedagog) ev fler från Elevhälsan
Vaccination årskurs
Hälsokontroll årskurs sex (Pågår även under december)

December

Följa upp satta terminsbetyg och gå igenom information som behöver tas upp på utvecklingssamtal
Hälsokontroll årskurs sex

Januari

Utvecklingssamtal med planering av EH:s deltagande
Hälsosamtal årskurs fyra

Februari

Mars

Uppföljande samtal mentorer årskurs fyra tillsammans med Elevhälsan. Info även från hälsosamtal
Hälsosamtal årskurs fyra

April

Genomgång av Stockholmsenkäten och annan elevhälsoinfo kring våra elever för all personal
Elev- och föräldrainformation från fältassistenter
Vaccination årskurs fem HPV dos II

Maj

Förbereda utbildningsinsatser skolstart augusti
- Information nya lärare
- Information/fortbildning alla lärare

Revidera handlingsplaner

Revidera kartläggning av elev och utredning av elevs eventuella behov av särskilt stöd

Revidera beslutsblankett

Juni

Följa upp satta terminsbetyg

Förbereda höstterminens föräldramöten.

Vilken elevhälsoinformation är aktuell?

Förbereda elevhälsoinformation till personal inför nästa läsårsstart

Utvärdera utifrån uppsatta mål och sätta nya

Begrepp

Diskriminering

Diskriminering är när skolan på osakliga grunder behandlar en elev sämre än andra elever och behandlingen har samband med diskrimineringsgrunderna kön, könsidentitet eller könsuttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning, eller ålder. Diskriminering kan vara antingen direkt eller indirekt.

Med direkt diskriminering menas att en elev missgynnas och det har en direkt koppling till någon av diskrimineringsgrunderna. Ett exempel kan vara när en flicka nekas tillträde till ett visst gymnasieprogram med motiveringen att det redan går så många flickor på just detta program.

Indirekt diskriminering sker när en skola tillämpar en bestämmelse eller ett förfaringsätt som verkar vara neutralt, men som i praktiken missgynnar en elev på ett sätt som har samband med diskrimineringsgrunderna. Om exempelvis alla elever serveras samma mat, kan skolan indirekt diskriminera de elever som på grund av religiösa skäl eller på grund av en allergi behöver annan mat.

Trakasserier och kränkande behandling

Trakasserier definieras i diskrimineringslagen som ett uppträdande som kränker en elevs värdighet och som har samband med någon av diskrimineringsgrunderna (jämför kränkande behandling nedan). Det kan bland annat vara att man använder sig av förlöjligande eller nedvärderande generaliseringar av till exempel ”kvinnliga”, ”homosexuella” eller ”bosniska” egenskaper. Det kan också handla om att någon blir kallad ”blatte”, ”mongo”, ”fjolla”, ”hora”, eller liknande. Det gemensamma för trakasserier är att de gör att en elev eller student känner sig förolämpad, hotad, kränkt eller illa behandlad.

Kränkande behandling

Kränkande behandling definieras i skollagen som ett uppträdande som kränker en elevs värdighet, men som inte har samband med någon diskrimineringsgrund.

Gemensamt för trakasserier och kränkande behandling är att det handlar om ett uppträdande som kränker en elevs värdighet. Några exempel är behandling som kan vara slag, öknamn, utfrysning och kränkande bilder eller meddelande på sociala medier (till exempel Facebook). Både skolpersonal och elever kan agera på ett sätt som kan upplevas som trakasserier eller kränkande behandling.

Exempel på händelser som kan vara det som i lagen benämns kränkande behandling

- Carl blir ofta kontaktad på nätet av elever på skolan. Där kallar de honom ”pucko” och ”tjockis”. De har också lagt ut bilder av Carl på sociala medier. Bilderna har tagits i duschen efter gymnastiken.
- Lisa är stökig i klassrummet och vill inte lugna ner sig trots lärarens tillsägelse. Ett gräl som uppstår emellan dem slutar med att läraren ger Lisa en örfil.
- Oliver har slutat fråga om han får vara med och leka på rasterna. Han är hellre ensam än att behöva höra de andra säga att han inte får vara med. Skolans personal tror att Oliver är ensam för att han tycker om det. ”Han är en ensamvarg”, säger klassläraren. Oliver orkar inte förklara hur det egentligen ligger till.

Sexuella trakasserier

Trakasserier kan också vara av sexuell natur. De kallas då för sexuella trakasserier.

Det kan handla om beröringar, tafsningar, skämt, förslag, blickar eller bilder som är sexuellt anspelade. Det kan också handla om sexuell jargong. Det är personen som är utsatt som avgör vad som är kränkande.

Repressalier

Personalen får inte utsätta en elev för straff eller annan form av negativ behandling på grund av att eleven eller vårdnadshavaren har anmält skolan för diskriminering eller påtalat förekomsten av trakasserier eller kränkande behandling. Det gäller även när en elev,

exempelvis som vittne, medverkar i en utredning som rör diskriminering, trakasserier eller kränkande behandling.

Diskrimineringsgrunder

Kön

Med kön avses enligt diskrimineringslagen att någon är kvinna eller man.

Exempel på händelser som kan vara diskriminering och trakasserier:

- Maria vill göra sin praktik på en målarfirma, men studie- och yrkesvägledaren avråder henne med argumentet ”Det är för hårt arbete för en tjej”. [diskriminering]
- Pedro blir retad av kompisarna på fritidshemmet för att han är den ende killen som valt att gå med i dansgruppen. [trakasserier på grund av kön]
- Några elever på skolan sprider ett rykte om Karin, att hon betar sig som en hora och hånglar med vem som helst. [sexuella trakasserier]

Könsidentitet eller könsuttryck

Med könsöverskridande identitet eller uttryck avses enligt diskrimineringslagen att någon inte identifierar sig som kvinna eller man eller genom sin klädsel eller på annat sätt ger uttryck för att tillhöra ett annat kön.

Diskrimineringsombudsmannen har valt att använda sig av begreppen könsidentitet eller könsuttryck eftersom lagens begrepp könsöverskridande identitet eller uttryck signalerar att det som skyddas är en avvikelse från ”det normala”. Diskrimineringsgrunden ska inte förväxlas med grunden sexuell läggning. Transpersoner kan vara såväl homo-, bi- som heterosexuella.

Exempel på händelser som kan vara diskriminering eller trakasserier:

- Jorge blir förlöjligad och hånad av en grupp killar i skolan eftersom han sminkar sig med mascara och läppglans. [trakasserier]
- Kim, som identifierar sig som intergender, söker upp skolkuratorn på sitt gymnasium för att tala om problem i familjen. Skolkuratorn ifrågasätter Kims könsidentitet och istället för att få prata om sina problem hemma, måste Kim förklara och försvara vad intergender betyder och innebär. [diskriminering]
- Alex, som klär sig i kjol och klänning, blir utföst av de andra tjejerna från skolans tjejtoalett eftersom de tycker att Alex är för mycket kille för att få gå in där. [trakasserier]

Etnisk tillhörighet

Med etnisk tillhörighet menas enligt diskrimineringslagen nationellt eller etniskt ursprung, hudfärg eller annat liknande förhållande. Alla människor har en etnisk tillhörighet. En person som är född i Sverige kan vara rom, same, svensk, kurd eller något annat. En och samma person kan också ha flera etniska tillhörigheter.

Exempel på händelser som kan vara diskriminering eller trakasserier:

- En skola med många elever med annan etnisk tillhörighet än svensk ger förtur åt etniskt svenska barn vid antagning av nya elever för att inte få en alltför segregerad elevgrupp. [diskriminering]
- Thomas, som är svart, får många kommentarer från de andra eleverna om sitt hår och sin hudfärg. Många vill ta och känna på honom. Klassföreståndaren avfärdar honom med att ”Ja, men du vet ju att du är annorlunda. Det är klart att de andra är nyfikna på dig. De menar ju inget illa”. [trakasserier]
- Maria är bäst i klassen på svenska. Hon är aktiv på lektionerna och har alla rätt på proven. Läraren vill inte ge Maria MVG, då svenska inte är hennes modersmål. [diskriminering]

Religion eller annan trosuppfattning

Diskrimineringslagen definierar inte religion eller annan trosuppfattning. Enligt regeringens proposition (2002/03:65) bör endast sådan trosuppfattning som har sin grund i eller samband med en religiös åskådning som till exempel buddism eller ateism omfattas av diskrimineringskyddet. Andra etniska, politiska eller filosofiska uppfattningar och värderingar som inte har samband med religion faller utanför.

Exempel på händelser som kan vara diskriminering eller trakasserier:

- Vincent, vars familj är med i Pingstkyrkan, blir ofta retad för det av några klasskamrater. De säger det på skämt, men han tycker inte att det är roligt. [trakasserier]
- Läraren nekar Leila att bära huvudduk på SFI-undervisningen med motiveringen ”Huvudduk är ett tecken på kvinnoförtryck”. Det innebär att Leila utestängs från sin utbildning. [diskriminering]
- Rebecka är judinna. En dag har någon ristat ett hakkors på hennes skåp. [trakasserier]

Funktionsnedsättning

Med funktionsnedsättning menas i diskrimineringslagen varaktiga fysiska, psykiska eller begåvningsmässiga begränsningar av en persons funktionsförmåga som till följd av en skada eller sjukdom fanns vid födelsen, har uppstått därefter eller kan förväntas uppstå.

Exempel på händelser som kan vara diskriminering eller trakasserier

- På skolavslutningen ropade skolans rektor upp alla elever individuellt och tackade av var och en förutom grundsärskoleklassen, som hon ropade upp som grupp. [diskriminering]
- Elenas pappa har en CP-skada. Hon blir arg och ledsen när andra elever i skolan ropar ”Din pappa är jävla CP.” [trakasserier]
- Patrik, som har ADHD, blir utkörd från klassrummet för att han inte kan sitta still. Han lämnar hela tiden sin plats. En dag klarar lärarvikarien inte av situationen utan skickar hem Patrik med orden ”ADHD-barn borde inte få gå på högstadiet!” [diskriminering och trakasserier]

Sexuell läggning

Med sexuell läggning avses enligt diskrimineringslagen homosexuell, bisexuell eller heterosexuell läggning.

Exempel på händelser som kan vara diskriminering eller trakasserier som har samband med sexuell läggning:

- Några elever i skolan brukar vara elaka mot Johanna på många olika sätt. Oftast kallar de henne ”äckliga lebb”. [trakasserier]
- Det har gått bra i skolan för James tills hans två pappor kom på besök. Efter det har han svårt att få vara med i grupparbeten och ibland får han jobba ensam. James vill inte vända sig till sin lärare eftersom läraren ser att de andra fryser ut honom, men inte gör något. [trakasserier]
- På skolan ordnas en avslutningsbal. Elin och Anna, som är ett par, får inte dansa den första uppvisningsdansen tillsammans. [diskriminering]

Ålder

Med ålder avses enligt diskrimineringslagen uppnådd levnadslängd.

Skyddet mot åldersdiskriminering omfattar alla, unga som gamla. Åldersnormen kan se olika ut i olika sammanhang, men generellt drabbas yngre och äldre av diskriminering på grund av ålder. Skyddet gäller alltså även i skolan. Det är dock tillåtet att särbehandla på grund av ålder, till exempel om särbehandlingen är en tillämpning av skollagen.

Exempel på händelser som kan vara trakasserier:

- Malte är ett år yngre än sina klasskamrater och blir ofta retad på grund av detta. [trakasserier]
- Agnes pappa är mycket äldre än de andra papporna i hennes klass. Hon blir sårad när de andra klasskamraterna skämtar om det. Hon har sagt ifrån att hon blir ledsen, men de fortsätter i alla fall. [trakasserier]